

Rapport

KRISTIANSUND KOMMUNE

Havparkenselskapene

Del 2

DESEMBER 2022

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Møre og Romsdal Revisjon SA er et samvirkeforetak eid av kommunene Aure, Averøy, Kristiansund, Rindal, Smøla, Surnadal, Tingvoll, Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde, Rauma, Sunndal, Vestnes, Fjord, Giske, Sula, Stranda, Sykkylven og Ålesund samt Møre og Romsdal fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og andre revisjonstjenester for eierne. Hovedkontoret ligger i Kristiansund og det er avdelingskontorer i Ålesund, Molde og Surnadal.

Tidligere rapporter fra Møre og Romsdal Revisjon SA kan hentes på vår hjemmeside:

www.mrrevisjon.no

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

FORORD

Denne rapporten viser hvordan Møre og Romsdal Revisjon SA har gjennomført del 2 av det bestilte oppdraget om Havparkenselskapene. Problemstilling 3 er gjennomført som en forvaltningsrevisjon med revisjonskriterier og med utgangspunkt i god revisjonsskikk og Norges Kommunerevisorforbund sin standard for forvaltningsrevisjon RSK 001. Problemstilling 4 er utarbeid som en undersøkelse uten revisjonskriterier.

Rapporten er skrevet av Marianne Hopmark, Ingrid Walstad Larsen og Ingvild Bye Fugelsøy.

Vi ønsker å takke alle som har bidratt med informasjon.

Kristiansund, 09.12.2022

(Revidert 15.12.2022)

Marianne Hopmark
Oppdragsansvarlig revisor

Ingrid Walstad Larsen
Forvaltningsrevisor

Ingvild Bye Fugelsøy
Forvaltningsrevisor

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

SAMMENDRAG

Etter anmodning fra bystyret vedtok kontrollutvalget i Kristiansund kommune 26.1.2022 å bestille revisjon av de to heleide kommunale aksjeselskapene Havparken AS og Havparken Eiendom AS. Bestillingen gjaldt en forvaltningsrevisjon med 4 problemstillinger, og en eierskapskontroll. Revisjonene skulle gjennomføres av Møre og Romsdal Revisjon SA. Eierskapskontrollen ble behandlet på kontrollutvalgets møte 23.12.2022. Forvaltningsrevisjonen er av praktiske årsaker delt i to rapporter, der del 1 omhandler problemstillinger knytt til anbud og avtaler, mens denne rapporten, del 2 omhandler problemstilling 3, innsyn og offentlighet i selskapene, og problemstilling 4, press mot etater, utvalg og innbyggere.

Problemstilling 3 gjennomføres som en forvaltningsrevisjon og i tråd med god kommunal revisjonsskikk og standarden for forvaltningsrevisjon, RSK001. Problemstilling 4 rapporteres som en undersøkelse, uten bruk av revisjonskriterier og uten at vi gjøre egne vurderinger av de funn som kommer frem.

KONKLUSJON

Har selskapet fulgt lover og regler i forbindelse med innsynsbegjæringer og krav om offentlighet i sin forvaltning?

Havparkenselskapene har delvis oppfylt revisjonskriteriene. Selskapene har en praksis for intern håndtering av innsynsbegjæringer, men vår vurdering er at denne prosedyren også bør sikre at selskapene svarer ut innsynsbegjæringer uten ugrunnet opphold.

Innkallinger, sakslister og protokoller fra generalforsamlinger oversendes kommunen som eier. Styrets saksliste, dokumenter og protokoller oversendes ikke til eier, med bakgrunn i kommunens eierpolitikk mener vi selskapene også bør sende slike dokumenter.

Vi ser at kommunen ikke legger alle dokumenter som oversendes fra selskapene på postliste. Vår vurdering er at kommunen bør legge alle dokumenter som kommer fra selskapene på postlisten, og som følge av at Havparkenselskapene er omfattet av offentleglova, mener vi kommunen også bør vurdere å gjøre dokumentene offentlige.

Har det blitt utøvd press mot etater, utvalg og innbyggere i saken om opparbeidelse av næringsareal på Bolgneset?

Det har fra ulike hold og ved flere anledninger vært omhandlet opplevd press i forbindelse med utbyggingen på Bolgneset. Det er imidlertid ikke mottatt skriftlige varsler eller meldinger til hverken selskapet eller til kommunen på dette.

Vi vil på generelt grunnlag oppfordre kommunen og selskapet til å håndtere interne og eksterne varsler, om de kommer frem skriftlig eller muntlig, og håndtere disse på en ryddig måte og bruke de retningslinjer som kommunen allerede har.

ANBEFALINGER

Med bakgrunn i våre vurderinger og konklusjoner, anbefaler vi at styret i Havparkenselskapene:

- Vurderer å utarbeide en skriftlig prosedyre, som sikrer at selskapene besvarer innsynsbegjæringer uten ugrunnet opphold, og
- sende over styrets sakliste, dokumenter og protokoller til kommunen som eier.

Vi anbefaler i tillegg Kristiansund kommune å:

- Sikre at dokument som kommer fra Havparkenselskapene legges ut på den kommunale postlisten, og
- vurdere å gjøre disse dokumentene offentlige.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

INNHOOLD

SAMMENDRAG	2
1. INNLEDNING OG BAKGRUNN	5
1.1 Problemstillinger	5
1.2 Metode og gjennomføring	5
2. PROBLEMSTILLING 3: INNSYN OG OFFENTLIGHET	7
2.1 Revisjonskriterier.....	7
2.2 Funn.....	8
2.3 Revisors vurdering.....	9
3. PROBLEMSTILLING 4: PRESS MOT ETATER, UTVALG OG INNBYGGERE.....	10
3.1 Funn.....	10
3.2 Våre kommentarer	11
4. KONKLUSJON OG ANBEFALINGER.....	12
REFERANSELISTE.....	13
VEDLEGG 1: BAKGRUNN FOR BESTILLINGEN OG LITT HISTORIKK.....	14
VEDLEGG 2: HØRINGSSVAR FRA HAVPARKEN	18

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

Etter anmodning fra bystyret vedtok kontrollutvalget i Kristiansund kommune 26.1.2022 å bestille revisjon av de to heleide kommunale aksjeselskapene Havparken AS og Havparken eiendom AS. Bestillingen gjaldt en forvaltningsrevisjon med 4 problemstillinger, og en eierskapskontroll. Revisjonene skulle gjennomføres av Møre og Romsdal Revisjon SA. Eierskapskontrollen ble behandlet på kontrollutvalgets møte 23.12.2022. Forvaltningsrevisjonen er av praktiske årsaker delt i to rapporter, der del 1 omhandler problemstillinger knytt til anbud og avtaler, mens denne rapporten, del 2 omhandler problemstilling 3, innsyn og offentlighet i selskapene, og problemstilling 4, press mot etater, utvalg og innbyggere.

I vedlegg 1 ligger nærmere informasjon om historikk og bakgrunn for bestillingen.

1.1 PROBLEMSTILLINGER

Følgende problemstillinger omhandles i denne rapporten:

Problemstilling 3: Har selskapet fulgt lover og regler i forbindelse med innsynsbegjæringer og krav om offentlighet i sin forvaltning?

Problemstilling 4: Har det blitt utøvd press mot etater, utvalg og innbyggere i saken om opparbeidelse av næringsareal på Bolgneset?

1.2 METODE OG GJENNOMFØRING

Problemstilling 3 gjennomføres som en forvaltningsrevisjon og i tråd med god kommunal revisjonsskikk og standarden for forvaltningsrevisjon, RSK001. Problemstilling 4 rapporteres som en undersøkelse, uten bruk av revisjonskriterier og uten at vi gjøre egne vurderinger av de funn som kommer frem.

For å svare på problemstillingene har vi har brukt ulike metoder.

Det er gjennomført oppstartmøte med ordfører og kommunedirektør fra kommunen, og et eget oppstartmøte med daglig leder og styreleder i Havparkenselskapene.

Statsforvalteren fastslo i 2020 at Havparkenselskapene, som heleide kommunale aksjeselskaper, er omfattet av offentleglova. Vi har derfor i problemstilling 3 sett på selskapet og kommunen sin praksis for meroffentlighet i perioden fra 2020 og fram til i dag. Vi har sett på selskapenes håndtering og rutiner ved innsynsbegjæring, og vi har sett på kommunens rutiner for meroffentlighet og innsyn i Havparkenselskapene.

Våre funn baserer seg på følgende data:

- Styresak 2/2017 Arbeidsform i Havparkselskapene
- Informasjon fra daglig leder og styreleder i Havparkenselskapene
- Dialog med personer som har sendt innsynsbegjæring til selskapene

- Dialog med assisterende kommunedirektør
- Informasjon fra Statsforvalteren
- Informasjon fra postlisten og politisk møtekalender i kommunen.

Problemstilling 4 gjennomføres som en undersøkelse. Dette er en beskrivende problemstilling uten bruk av revisjonskriterier. Funn er hentet inn ved dokumentgjennomgang, dokumentanalyse og samtaler og korrespondanse med sentrale personer i kommunen og selskapene. I tillegg har vi sett på medias omtale av situasjoner hvor det stilles spørsmål om det har forekommet press.

Det er ikke gjennomført intervju av aktuelle informanter til problemstilling 4, da dette var en avgrensning foretatt på kontrollutvalgets møte i juni 2022. Etter at vi hadde innhentet dokumentasjon fra kommunen, ble det orientert om våre funn til kontrollutvalget. De valgte å opprettholde avgrensningen i bestillingen knytt til intervju av informanter.

Vi mener de data som er hentet inn med de avgrensninger som er gjort, er av tilstrekkelig omfang til å svare ut problemstillingene.

En høringsrapport ble sendt til Havparkenselskapene og til Kristiansund kommune den 5. desember. Vi mottok tilbakemelding på høringsrapporten fra Havparken sin advokat 8. desember. Denne er i sin helhet vedlagt rapporten i vedlegg 2. De forhold som er tatt opp i tilbakemeldingen er hensyntatt og vi har foretatt korrigeringer i rapporten for å unngå misforståelser og gjøre rapporten mer presis.

2. PROBLEMSTILLING 3: INNSYN OG OFFENTLIGHET

Problemstillingen som blir undersøkt er: **Har selskapet fulgt lover og regler i forbindelse med innsynsbegjæringer og krav om offentlighet i sin forvaltning?**

2.1 REVISJONSKRITERIER

I denne forvaltningsrevisjonen bruker vi følgende kilder til revisjonskriterier:

- Offentleglova
- Eierpolitikken til Kristiansund kommune
- Vedtak fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal (05.11.2020 og 03.09.2021).

I vedtak fra Statsforvalteren fra 05.11.2020 er det fastsatt at selskapene Havparken AS og Havparken Eiendom AS er omfattet av offentliglova. Hovedregelen om innsyn følger av lovens § 3:

Saksdokument, journalar og liknande register for organet er opne for innsyn dersom ikkje anna følgjer av lov eller forskrift med heimel i lov. Alle kan krevje innsyn i saksdokument, journalar og liknande register til organet hos vedkommande organ.

I vedtak fra 03.09.2021 står det at

Med hjemmel i offentlighetsloven § 32 finner Statsforvalteren å måtte oppheve avslagene på innsyn fra Bolgneset Utvikling AS og Bolgneset Eiendom AS. Statsforvalteren gir innsyn i bonusavtale med daglig leder, en sammenstilling av styremøter og styredokumenter med de begrensningene som følger av dette vedtaket. Selskapene må oversende en sammenstilling av avholdte styremøter til klager.

Kristiansund kommune sin eierpolitikk (Kristiansund kommune 2020) tar for seg prinsippet om åpenhet. I prinsipp 3 om åpenhet står følgende:

Det skal være åpenhet knyttet til kommunens eierskap og selskapenes virksomhet, basert på prinsippet om meroffentlighet.

Under «2.4.7 Styrets rolle og oppgaver» står det om oppgaver og rapportering. Der kan vi blant annet lese at:

Styret skal sikre en tilfredsstillende rapportering og informasjonsflyt til eierne. Kristiansund kommune skal til enhver tid ha relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapenes virksomhet, organisering og resultater. Rapporteringen fra selskapene danner grunnlaget for en aktiv og forutsigbar eieroppfølging. Selskaper skal rapportere i tråd med gjeldende lovkrav.

Figuren under redegjør for rapporteringskravene for den enkelte selskapsform.

	Årsregnskap/ årsberetning	Eierorgan - sakliste/ dokumenter/protokoll	Styret - sakliste/ dokumenter/protokoll
Kommunale foretak (KF)	x		x
Interkommunale samarbeid	x	x	
Interkommunale selskap (IKS)	x	x	x
Aksjeselskap (AS)	x	x	x

UT FRA DETTE HAR VI VALGT FØLGENDE REVISJONSKRITERIER

- Selskapene bør ha en prosedyre som sikrer at selskapet besvarer innsynsbegjæringer uten ugrunnet opphold.
- Innkallinger, sakslister og protokoller fra generalforsamlinger bør oversendes til eier.
- Styrets saksliste, dokumenter og protokoll bør oversendes til eier.
- Kommunen bør legge dokumenter som oversendes fra selskapene på postlisten, og vurdere meroffentlighet i dokumentene.

2.2 FUNN

INNSYNSBEGJÆRINGER

Daglig leder opplyser at de i 2017 på første styremøte i selskapet behandlet arbeidsform for styret:

Styremedlemmene bekreftet stor grad av tilgjengelighet, også for å bli kontaktet i perioden mellom hvert styremøte. Møtene kan med fordel avvikles på dagtid. Heller for ofte enn for sjelden.

Daglig leder utarbeider innkallinger, styrepapirer og skriver referat, etter samkjøring med styrets leder. Elektronisk utveksling, med visse dokumenter også på papir.

PSE bekrefter at Bolgneset Utvikling AS er organisert som et frittstående aksjeselskap, og at selskapet som hovedsak driver næringsvirksomhet i konkurranse med og på like vilkår som private (§ 2 i offentlighetsloven), så er informasjon innad i selskapet unntatt offentlig innsyn. PSE bekrefter en juridisk avklaring av dette i forbindelse med at kommunen ble over 50%-eier i Vikan Eiendom AS.

Styret var enige om at henvendelser fra media skal henvises videre til styrets leder, som avgjør hvordan og hvem som eventuelt skal uttale seg.

Daglig leder gir uttrykk for at det er dette styrevedtaket fra 2017 Havparkenselskapene har forhold seg til når de har mottatt krav om innsyn.

Daglig leder opplyser at de vurderer innsynsbegjæringene etter hvert som de kommer inn. Vi ser av tidligere innsynsbegjæringer at selskapet har brukt lang tid på behandlingen, jfr. vedlegg 1. I ettertid av Statsforvalteren sitt vedtak er det kommet en innsynsbegjæring til selskapet, som ifølge daglig leder ble svart ut raskt med oversendelse av dokumenter.

Vi har snakket med de som har sendt innsynsbegjæringer og de fortalte at det tok lang tid å få oversendt de aktuelle dokumentene.

INNKALLINGER, SAKSLISTER OG PROTOKOLLER FRA GENERALFORSAMLINGER OG STYREMØTER

Daglig leder i Havparkenselskapene har orientert om at sakene som skal behandles i generalforsamling oversendes kommunen ved politisk sekretariat. Sakene oversendes så ordfører som godkjenner disse, før sakliste settes opp. Det er politisk sekretariat som utarbeider sakliste og som utarbeider møteinnkalling. Protokoll etter møtene utarbeides av daglig leder og oversendes politisk sekretariat.

Daglig leder orienterer om at sakliste og møteinnkallinger til generalforsamling sendes fra kommunen sammen med møteinnkallingen til formannskapet. Innbyggere og andre med interesse har tilgang til saker og dokumenter gjennom møtekalenderen til formannskapet, unntak er generalforsamlingen gjennomført i 2021. Denne ligger ikke i møtekalenderen, men møteinnkallingen er lagt på kommunens postliste.

Kommunen og daglig leder informerer om at styrets sakliste, dokumenter og protokoll ikke oversendes kommunen som eier. Disse blir ifølge daglig leder kun sendt til styrets medlemmer.

2.3 REVISORS VURDERING

Vi vurderer det slik at revisjonskriteriene i problemstilling 3 delvis er oppfylt.

Selskapene bør ha en prosedyre for å svare på innsynsbegjæringer.

Selskapet har en praksis for intern håndtering av innsynsbegjæringer. Disse ble vedtatt på første styremøte i selskapet i 2017.

Daglig leder opplyser at de vurderer innsynsbegjæringene etter hvert som de kommer inn. Vi ser av tidligere innsynsbegjæringer at selskapet har brukt lang tid på behandlingen. Etter Statsforvalteren sin behandling av innsynsbegjæringene har det kommet én innsynsbegjæring, og denne ble ifølge daglig leder svart ut raskt. For fremtidige innsynsbegjæringer mener vi at selskapet bør sikre at disse svares ut uten ugrunnet opphold.

Innkallinger, sakslister og protokoller fra generalforsamlinger skal oversendes til eier. Styrets sakliste, dokumenter og protokoller bør oversendes til eier, og kommunen bør vurdere meroffentlighet i dokumenter som oversendes fra selskapene.

Innkallinger, sakslister og protokoller fra generalforsamlinger blir oversendt fra selskapene til kommunen som eier. Styrets sakliste, dokumenter og protokoller blir ikke oversendt til kommunen, kun til styremedlemmene. Med bakgrunn i kommunes eierpolitikk mener vi at alle dokumenter som kommunen mottar fra selskapene bør legges på kommunens postliste og kommunen bør også vurdere å gjøre disse offentlig i henhold til kommunens eierpolitikk og offentleglova.

3. PROBLEMSTILLING 4: PRESS MOT ETATER, UTVALG OG INNBYGGERE

Problemstilling 4 gjennomføres som en undersøkelse uten bruk av revisjonskriterier. Funn er hentet inn ved dokumentgjennomgang, samtaler og korrespondanse med sentrale personer i kommunen og daglig leder i selskapene. I tillegg har vi sett på mediens omtale av situasjoner hvor opplevd press har vært omhandlet.

3.1 FUNN

INFORMASJON FRA KOMMUNENS ADMINISTRASJON

Kommunedirektør opplyser at det ikke er kommet inn klager eller meldinger om opplevd press når det kommer til Havparkenselskapene.

Tidligere enhetsleder for Plan og bygg har uttalt seg i media om opplevd press på plan- og bygningsenheten generelt, og dette er også omhandlet i en tidligere forvaltningsrevisjon fra MRR om «Samspillet mellom folkevalgte og ansatte»¹.

I epost til MRR 6.12.2022 skriver kommunedirektøren følgende:

Saken om «press» i kjølvannet av en tilspisset mediaomtale ble aldri avklart, men det ble (fra min side) iverksatt et forsonings- og avklaringsmøte mellom administrasjonen og politisk ledelse (...).

Vi følte alle under oppsummeringen av møtet at dette hadde brakt oss et godt stykke fremover i forhold til rolleavklaringer og forventninger.

Når kontrollutvalget satte søkelys på saken opphørte min involvering og undersøkelse av et eventuelt press.

INFORMASJON FRA HAVPARKENSELSKAPENE

Styreleder opplyser at det ikke er kommet inn klager eller meldinger om press til selskapet.

INFORMASJON FRA MEDIA

Tidens Krav har skrevet om press på administrasjonen i Plan- og byggeavdelingen², og Dagbladet om opplevd press i forbindelse med kjøp av en hyttetomt på Bolgneset³.

¹ Se rapport under 2020: <http://mrrevisjon.no/rapporter>

² Se Tidens Krav 28.11.20: <https://www.tk.no/har-aldri-opplevd-maken/f/5-51-917313>

³ Se Dagbladet 03.07.21: <https://www.dagbladet.no/nyheter/hemmelig-millionbonus-til-kommunal-leder/73966602>

RETNINGSLINJER I KOMMUNEN

Kristiansund kommune har vedtatt etiske retningslinjer med prosedyrer for håndtering av varsler som gjelder både ansatte og politikere i Kristiansund kommune. Kommunen har også vedtatt særskilte varslingsrutiner, der det blant annet slås fast at: «Varsling er å si fra om kritikkverdige forhold, som brudd på lover, regler eller etiske retningslinjer til noen som kan gjøre noe med det. Varslingsordningen skal gjøre det enkelt og trygt å varsle om korrupsjon, misligheter og lovbrudd i eller mot kommunen». Kristiansund kommunes varslingskanal gjør det derved mulig å varsle dersom noen har kjennskap til, eller mistanke om, kritikkverdige forhold.

3.2 VÅRE KOMMENTARER

Det har fra ulike hold og ved flere anledninger vært omhandlet opplevd press i forbindelse med utbyggingen på Bolgneset. Det er imidlertid ikke mottatt skriftlige varsler eller meldinger til hverken selskapet eller til kommunen på dette.

Vi vil på generelt grunnlag oppfordre kommunen og selskapet til å håndtere interne og eksterne varsler, om de kommer frem skriftlig eller muntlig, og håndtere disse på en ryddig måte og bruke de retningslinjer som kommunen allerede har.

4. KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

KONKLUSJON

Har selskapet fulgt lover og regler i forbindelse med innsynsbegjæringer og krav om offentlighet i sin forvaltning?

Havparkenselskapene har delvis oppfylt revisjonskriteriene. Selskapene har en praksis for intern håndtering av innsynsbegjæringer, men vår vurdering er at denne prosedyren også bør sikre at selskapene svarer ut innsynsbegjæringer uten ugrunnet opphold.

Innkallinger, sakslister og protokoller fra generalforsamlinger oversendes kommunen som eier. Styrets saksliste, dokumenter og protokoller oversendes ikke til eier, med bakgrunn i kommunens eierpolitikk mener vi selskapene også bør sende slike dokumenter.

Vi ser at kommunen ikke legger alle dokumenter som oversendes fra selskapene på postliste. Vår vurdering er at kommunen bør legge alle dokumenter som kommer fra selskapene på postlisten, og som følge av at Havparkenselskapene er omfattet av offentleglova, mener vi kommunen også bør vurdere å gjøre dokumentene offentlige.

Har det blitt utøvd press mot etater, utvalg og innbyggere i saken om opparbeidelse av næringsareal på Bolgneset?

Det har fra ulike hold og ved flere anledninger vært omhandlet opplevd press i forbindelse med utbyggingen på Bolgneset. Det er imidlertid ikke mottatt skriftlige varsler eller meldinger til hverken selskapet eller til kommunen på dette.

Vi vil på generelt grunnlag oppfordre kommunen og selskapet til å håndtere interne og eksterne varsler, om de kommer frem skriftlig eller muntlig, og håndtere disse på en ryddig måte og bruke de retningslinjer som kommunen allerede har.

ANBEFALINGER

Med bakgrunn i våre vurderinger og konklusjoner, anbefaler vi at styret i Havparkenselskapene:

- Vurderer å utarbeide en skriftlig prosedyre, som sikrer at selskapene besvarer innsynsbegjæringer uten ugrunnet opphold, og
- sende over styrets saksliste, dokumenter og protokoller til kommunen som eier.

Vi anbefaler i tillegg Kristiansund kommune å:

- Sikre at dokument som kommer fra Havparkenselskapene legges ut på den kommunale postlisten, og
- vurdere å gjøre disse dokumentene offentlige.

VEDLEGG 1: BAKGRUNN FOR BESTILLINGEN OG LITT HISTORIKK

Tidens Krav og Alf Tømmervåg ba om innsyn i diverse dokumenter fra Bolgneset Utvikling AS og Bolgneset Eiendom AS. Selskapene avsto innsynskravet fra Alf Tømmervåg i e-post av 19.2.2020. Tidens Krav fikk og avslag på sin innsynsbegjæring den 25.2.2020. Avslagene er begrunnet med at selskapene ikke anser seg som omfattet av innsynsreglene i offentligloven. Alf Tømmervåg har i brev av 26.2.2020 klaget på avgjørelsen. Videre har Tidens Krav klaget på avslaget de mottok i brev av 4.3.2020. Selskapene behandlet klagen i møte den 27.5.2020 og opprettholdt sine vurderinger. Saken ble sendt til klagebehandling hos Fylkesmannen den 30.5.2020.

Fylkesmannen fattet følgende vedtak 05.11.2020:

«Med hjemmel i offentlighetsloven § 32 finner Fylkesmannen å måtte oppheve avslagene på innsyn fra Bolgneset Utvikling AS og Bolgneset Eiendom AS. Selskapene er omfattet av offentliglovens bestemmelser».

Dagbladet sendte en innsynsbegjæring 06.05.2021, og fornyet innsynskrav 18.05.2021.

Den 18. mai 2021 sendte selskapets daglige leder over 28 sider dokumentasjon knyttet til:

- Stiftelse/etablering av aksjeselskapene
- Konkurranses grunnlag for opparbeidelse av næringsarealer for et Havteknologisenter
- Oppgjørsform for entreprenørkontrakt
- Gjennomføring av konkurransen/ inngåelse av entreprenørkontrakt
- Prosjektleders avtaler

I sistnevnte punkt skriver daglig leder:

Kopien av avtalen med Bolgneset Utvikling AS har utelatt deler av avtalen, da innholdet her vil gi et direkte misvisende bilde, og skade partenes forhandlingsposisjon, og samfunnsmessige og private interesser. En success-fee/bonus skal forhandles frem som en del av de avtaler som skal inngås i tråd med Overordnet Avtale pkt. 4.

Dagbladet sender et fornyet innsynskrav 19. mai 2021 der de skriver at:

Vi ber med dette om revurdering av de deler av innsynskravet som er avslått, og gjentar vårt innsynskrav for alle de punktene som ikke er besvart. Innsynskravet vårt er rettet både mot Kristiansund kommune og mot selskapene ved deres daglige leder Rolf-Henning Blaasvær. Kommunen har hittil vist til Blassvær. Vi forventer svar fra begge.

Dagbladet klager på avslag om innsyn i e-post av 26.05.2022 og 03.06.2022.

I Statsforvalteren i Møre og Romsdal sitt brev til Kristiansund kommune datert 12.07.2021 står det:

Statsforvalteren i Møre og Romsdal viser til samtale i dag mellom fungerende statsforvalter Berit Brendskag Lied og Kristiansund kommune v/kommunedirektør Arne Ingebrigtsen. Vi viser også til samtale mellom Lied og Kristiansund kommune v/ ordfører Kjell Neergaard den 01.07.2021.

Saken gjelder avisen Dagbladet sitt innsynskrav av 06.05.2021 rettet mot Bolgneset Utvikling AS og Bolgneset Eiendom AS. Dagbladet har den 26.06.2021 sendt klage på manglende innsyn i følgende dokumenter, jf. Presiseringer gjort den 08.06.2021:

- Innsyn i alle styredokumenter
- Sammenstilling/ oversikt over alle styremøter
- Usladdet bonusavtale

Selskapene har ikke selv tatt klagen til følge. Det følger da av forvaltningsloven § 33 at klagesaken m/ tilhørende dokumenter skal oversendes Statsforvalteren som klageinstans.

Selskapene har per dato ikke oversendt sakens dokumenter til oss, til tross for våre purringer. Vi ber om at dokumentene **omgående** blir oversendt til oss.

I et tredje vedtak datert 03.09.2021 skriver Statsforvalteren i Møre og Romsdal:

«Selskapene har behandlet klagen og opprettholdt avslag på innsyn den 26.07.2021. Selskapene anfører også at Statsforvalteren i Møre og Romsdal er inhabil til å behandle disse sakene»

Videre står det under oppsummering:

Etter en gjennomgang av saken har Statsforvalteren funnet av avslag på innsyn er mangelfullt begrunnet av selskapene. På bakgrunn av den kommunikasjon og trenering fra selskapene sin side i saken har imidlertid Statsforvalteren vurdert det som for formålsløst å sende saken tilbake for en ytterligere begrunnelse. Det er Statsforvalteren sin vurdering at selskapene er gitt tilstrekkelig anledning til å uttale seg og begrunne avslag i denne saken. Offentliglovas formål er å legge til rette for offentlig virksomheter er åpne og gjennomsiktige. Statsforvalteren har vurdert dette som helt sentralt i denne saken, da saken angår bruk av offentlige midler, og kontraktsinngåelser med private. På bakgrunn av de hensyn som ligger til grunn for offentliglova, har Statsforvalteren vurdert saken som godt nok opplyst til å kunne treffe et endelig vedtak i saken. (...)

Statsforvalterens vedtak:

Med hjemmel i offentlighetsloven § 32 finner Statsforvalteren å måtte oppheve avslagene på innsyn fra Bolgneset Utvikling AS og Bolgneset Eiendom AS.

Statsforvalteren gir innsyn i bonusavtale med daglig leder, en sammenstilling av styremøter og styredokumenter med de begrensningene som følger av dette vedtaket.

Selskapet må oversende en sammenstilling av avholdte styremøter til klager.

I en artikkel i Dagbladet samme dag (Gedde-Dahl, Drefvelin og Strømman 2021), kan vi lese at:

Statsforvalteren har oversendt både den usladdede bonusavtalen og styredokumentene til Dagbladet. Bare i noen få tilfeller er styredokumenter fortsatt delvis sladdet. Det gjelder mulig forretnings sensitiv informasjon i pågående forhandlinger. Alle avsluttede oppgaver, som oppkjøp av eiendommer på Bolgneset og inngåelse av verordnet avtale med entreprenør, er offentlige opplysninger, fastslår Statsforvalteren.

TILBAKEMELDINGER FRA DE SOM KLAGDE PÅ MANGLENDE INNSYN

Vi spurte Tidens Krav ved Arild Myhre, Dagbladet ved Siri Gedde-Dahl, samt Alf Tømmervåg fra Rødt og Gro Santi Johnsen fra Miljøpartiet de Grønne om innsynsbejæringene.

Tidens Krav ved Arild Myhre svarer til oss på e-post at:

Tidens Krav ba første gang om innsyn i daglig leders arbeidsavtale 19. februar 2020 i epost til daværende kommunikasjonssjef i Kristiansund kommune, Tore Lyngvær.

Da denne henvendelsen ikke ble fulgt opp som forespeilet, rettet vi innsynsbejæringen direkte til selskapet i epost til daglig leder 25. februar 2020.

Daglig leder av slo i epost senere samme dag bejæringen med hjemmel i et unntak i offentlighetslovens §2. («Bokstavane c og d gjeld ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private»).

Vi klaget i likhet med Alf Tømmervåg (Rødt) på avslaget. Dette skjedde i brev til selskapet 3. mars 2020, med kopi til Fylkesmannen. Det var da to dager til selskapets omstridte reguleringsplan skulle godkjennes av bystyret, der møtet skulle bli lukket for offentligheten under deler av behandlingen av hensyn til liknende konkurransemessige begrunnelser.

Fylkesmannen tilskrev selskapet 11. mars og fikk svar dagen etter om at saken skulle behandles i et styremøte 17. mars, men at dette dessverre måtte utsettes på grunn av koronarestriksjoner. Begge klagerne purret flere ganger på klagebehandlingen med kopi til selskapet. Tømmervåg påpekte at det var vanlig å holde styremøter med så få medlemmer digitalt, men dokumentene som Fylkesmannen etterspurte, skulle ikke bli oversendt fra selskapet før tre måneder etter at klagen var mottatt.

I mellomtiden – 11. juni 2020 - hadde selskapet benyttet samme konkurranse-begrunnelse for å kreve lukkede dører og kaste blant andre Tidens Krav på gangen da daglig leder møtte for kontrollutvalget. Utvalget skulle da ta stilling til om selskapet skulle granskes.

Det tok deretter Fylkesmannen ytterligere fem måneder å konkludere med det som også burde være selvsagt for selskapet - at et 100 prosent offentlig finansiert selskap aldri vil kunne påberope seg hensynet til å drive i konkurranse «på same vilkår som private».

Tidens Krav klaget senere til Sivilombudsmannen på at Fylkesmannen hadde tillatt selskapet å trenere et innsynskrav av stor offentlig interesse i tre måneder og deretter brukt kritikkverdig lang tid på avgjørelsen. Klagen ble imidlertid ikke prioritert behandlet, begrunnet med at vi hadde fått medhold i innsynet.

Dagbladets Siri Gedde-Dahl, Gro Santi Johnsen skriver i e-post/ sier i samtale med oss at det tok lang tid å få svar på innsynsbegjæringen. Alf Tømmervåg gir uttrykk for det samme.

Daglig leder skriver til oss at:

Statsforvalteren sendte de sladdede dokumentene til Tidens Krav og Dagbladet, mens Havparken oversendte dokumentene til klager. Det har ikke kommet tilbakemeldinger fra media eller klager etter at de mottok dokumentene.

Dagbladet skrev en artikkel om saken samme dag som vedtaket fra Statsforvalteren ble gjort (03.09.22). Vi har ikke fått tilbakemeldinger om at vedtaket ikke har blitt fulgt opp, og vi mener artikkelen tyder på at daglig leder har forholdt seg til vedtaket.

VEDLEGG 2: HØRINGSSVAR FRA HAVPARKEN

Møre og Romsdal revisjon SA
v/Marianne Hopmark

8. desember 2022

Ref.: 487930/34501/AH
Saksansvarlig advokat: Anders Hauger

TILBAKEMELDING PÅ HØRINGSUTKAST – HAVPARKEN – RAPPORT DEL 2

Viser til tidligere korrespondanse. Vi er bedt om å inngi innspill til også til del 2 av rapporten. Spesielt når det gjelder problemstillingen knyttet til innsyn og offentlighet.

1 REVISJONSKRITERIENE

Det er to revisjonskriterier knyttet til innsyn og offentlighet, som er oppgitt i punkt 2.1.

Det første gjelder at selskapene bør ha en prosedyre for å svare på innsynsbegjæringer. Det andre er at:

Innkallinger, sakslister og protokoller til/fra generalforsamlinger skal oversendes til eier. Styrets saksliste, dokumenter/protokoll skal oversendes til eier, og kommunen skal sørge for meroffentlighet.

Den understrekede delen fremstår problematisk, og har ikke hjemmel i de dokumenter revisjonskriteriene er basert på.

Det å sørge for meroffentlighet er noe annet enn å vurdere meroffentlighet, der dette er lovlig. At kommunen baserer seg på prinsippet om meroffentlighet medfører ikke at det *alltid* skal ytes meroffentlighet, dvs. at unntaksbestemmelser ikke skal anvendes. Meroffentlighet må balanseres opp mot andre hensyn.

Plikten til å vurdere meroffentlighet følger av offentlighetsloven § 11, og kommunens prinsippvedtak betyr sannsynligvis at meroffentlighet skal veie tungt opp mot andre hensyn. Det kan imidlertid neppe bety at kommunen frasler seg retten til å anvende offentlighetslovens unntaksregler – slik en plikt til å sørge for meroffentlighet innebærer.

Basert på rapportens punkt 2.3 (revisors vurdering) kan det synes som om MRR med "meroffentlighet" mener at dokumenter skal gjøres tilgjengelig på kommunens nettsider. Setningen er i tilfelle upresis og kan skape misforståelser, gitt at offentlighetsloven anvender samme begrep om noe annet.

2 PUBLISERING AV POSTLISTER/DOKUMENTER

Havparken mener at følgende setning i punkt 2.3 bør strykes:

Fordi selskapene er omfattet av offentlighetsloven, konkluderer vi med at dokumenter som kommer fra selskapene må gjøres offentlig på kommunens postliste.

Det er ingen regler i offentlighetsloven eller andre steder som angir at dokumenter fra organer/selskaper omfattet av offentlighetsloven skal håndteres på annen måte enn andre dokumenter kommuner måtte motta eller sende ut. Slik setningen gir uttrykk for.

Offentlighetsforskriften § 7 gir hjemmel til å publisere dokumenter, men det er en "kan"-bestemmelse. forskriftens § 6 om plikt til å publisere postlister gjelder kun for statlige organ. Dvs. at det ikke er noen plikt til noe av dette. Det følger også indirekte av § 7 andre ledd at kommunen kan velge å publisere noen sakstyper, og ikke andre. Dette står kommunen helt fritt til å vurdere.

Havparken vil ikke legge seg opp i hvilke dokumenter kommunen velger å publisere på nettet, og kan ikke se at MRR har noe grunnlag for å gi pålegg om dette heller. Det er generelt uheldig om revisjonen pålegger løsninger som ikke kan hjemles i lov eller vedtak, dvs. er fastsatt av andre. Det følger også av RSK 001, punkt 23 at:

Revisor skal ikke anbefale detaljerte løsninger.

Dette må gjelde desto mer der det ikke er tale om en anbefaling fra Revisor, men et pålegg.

Så vidt Havparken er kjent tilsier kommunens valgte løsning for postliste på nettet og publisering av utvalgte dokumenter, at det ikke er behov for noe slikt forslag eller pålegg.

Med vennlig hilsen
TENDEN ADVOKATFIRMA ANS

Anders Hauger
advokat
ah@tendenadvokat.no

Møre og Romsdal Revisjon SA

Hovedkontor: Kristiansund

Avdelingskontor: Ålesund, Molde, Surnadal

Eiere:

Aure, Averøy, Kristiansund, Rindal, Smøla, Surnadal, Tingvoll,
Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde, Rauma, Sunndal, Vestnes,
Fjord, Giske, Sula, Stranda, Sykkylven og Ålesund.
Møre og Romsdal fylkeskommune.